

วัดสวนขัน

วรรณดี สรรพจิต

ในอดีตย้อนไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๒๙ ซึ่งเป็นปีที่เจ้าพระยามานวราชเสถียรได้ยกกองทัพหนี้ยักษ์พม่ามาอยู่บริเวณคลองคูตัวน สวนขัน ละอาย คือประมาณ ๒๐๐ ปีมาแล้ว มีวัดอยู่วัดหนึ่งเรียกว่า “วัดคูตัวน” ไม่ปรากฏว่าใครเป็นผู้สร้าง ในตอนนั้นมีต้นมังคุดยอดตัวนขึ้นอยู่ จึงเรียกว่าวัดคูตัวน มีลำคลองเกิดจากภูเขาหลวงเรียกว่า “คลองใหญ่” ไหลตรงลงมาผ่านวัดคูตัวน จึงเรียก “คลองคูตัวน” ที่ตรงวัดคูตัวน หรือวัดใต้ (วัดราษฎร์บำรุง) หรืออีกชื่อหนึ่งชาวบ้านเรียกว่า “วัดหลุมป่าหวาย” เพราะมีหวายขึ้นอยู่เต็ม ในขณะนั้นเกิดน้ำเซาะตลิ่งอยู่ทุกปี ในที่สุดต้นมังคุดยอดตัวนถูกน้ำพัดพาหายไป วัดคูตัวนก็พลอยถูกน้ำกัดเซาะด้วย เหลือเนื้อที่เพียงเล็กน้อย จึงได้ย้ายวัดมาตั้งในที่ปัจจุบันที่เรียกว่าวัดสวนขัน ทางด้านเหนือ แรกๆ ชาวบ้านเรียกวัดเหนือ เพราะคู่กับวัดใต้ เดิมทีตรงนี้เป็นป่า มีไม้ขึ้นขึ้นทึบๆ มีเจ้าของชื่อจันทร์และอินทร์ได้บริจาคให้ ๑๐ ไร่ ต่อมาก็มีผู้บริจาคเพิ่มอีก เมื่อสร้างเสร็จก็เรียกชื่อว่า “วัดสวนขัน” มีสมภารครองวัดตามลำดับดังนี้

- รูปแรกชื่อพระขัน
- ลำดับต่อมาก็เป็นพระสิน
- พระปลัดคง
- พระทอง
- พ่อท่านคล้ายเป็นเจ้าอาวาสรูปที่ ๕
- ต่อมาก็เป็นหลวงพ่อเดช จิตจาโร ซึ่งได้สมณศักดิ์ที่ “พระครูพิศิษฐ์อรรถการ”

เช่นกัน

- ปัจจุบันคือพระครูกิตติวิมล เป็นเจ้าอาวาสรูปที่ ๗

สำหรับพ่อท่านคล้ายนั้นเป็นเจ้าของาวาสตั้งแต่ปี ๒๔๔๕ - ๒๕๑๓ รวม ๖๘ ปี ด้วยเหตุที่ท่านครองวัดนี้อยู่นาน จนคนทั้งหลายพูดกันติดปากว่า พ่อท่านคล้าย วัดสวนขัน ต่อมาวลีนี้เป็นคำพูดต่อท้ายว่า “หลวงปู่ทวดวัดช้างไห้ - พ่อท่านคล้ายวัดสวนขัน” แม้ว่าพ่อท่านคล้ายได้เป็นสมภารวัดนี้มานาน แต่ท่านก็ได้เป็นพระอุปัชฌาย์ เหตุที่ไม่ได้เป็นพระอุปัชฌาย์ก็สืบเนื่องมาจากท่านไม่ยอมรับตำแหน่งนี้ ทั้งๆ ที่พระธรรมวโรดม แห่ง อุตตมเถระ รองเจ้าคณะหนใต้ได้ประชุมสงฆ์เมื่อคราวมาตรวจการคณะสงฆ์ภาคใต้ที่วัดวังม่วง เมื่อเดือนเมษายน ๒๔๗๔ ที่ประชุมตกลงแต่งตั้งให้พ่อท่านคล้ายเป็นพระอุปัชฌาย์ พระราชวรสารภรณ์เล่าไว้ในหนังสือประวัติพ่อท่านคล้ายตอนนี่ซึ่งเป็นคำของท่านว่า “เกล้าๆ เป็นคนมีวัดอุวิบัติ หากได้รับแต่งตั้งให้เป็นอุปัชฌาย์แล้วไซ้ร์ ต่อไปภายหน้าพระที่เกล้าๆ บวชให้ ก็จะถูกเพื่อนสธรรมิกทั้งหลายล้อเสียนว่าเป็นสัททวิหារิกของพระตีนด้วน..” ท่านจึงไม่ยอมรับตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ด้วยประการฉะนี้ จากประวัติวัดสวนขันที่ถือกำเนิดมาเกือบ ๒๐๐ ปีนี้เอง จึงเป็นที่มาของการเกิดชุมชนบ้านสวนขัน เมื่อตั้งอำเภอฉวางขึ้นตั้งแต่ปี ๒๔๔๑ บ้านสวนขันก็เป็นท้องที่ริมฝั่งคลองคูด้วนขึ้นอยู่กัตำบลละอาย กระทั่งในวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๒๗ ได้แยกตัวออกมาเป็นตำบลสวนขัน เมื่อตั้งอำเภอช้างกลางตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ตำบลสวนขันซึ่งประกอบด้วยหมู่บ้านต่างๆ ๙ หมู่บ้านก็มารวมกับอำเภอช้างกลางดังกล่าวแล้ว

เนื่องจากสวนขันเป็นชื่อซึ่งมีที่มาจากไม้ชั้้น เพราะฉะนั้น จึงใคร่แนะนำให้รู้จักไม้ชั้้นในที่นี้ด้วย ชื่อไม้ชั้้นนั้นเรียกกันเฉพาะในจังหวัดนครศรีธรรมราชเท่านั้น ส่วนในพื้นที่เมืองจังหวัดอื่นๆ เขาเรียกชื่อแตกต่างกันไป ดังนี้

- ถ้าชั้้นที่เชียงใหม่ เรียกว่า “ไคร้ย้อย, สารภีน้ำ”
- ถ้าชั้้นที่กาญจนบุรี เรียกว่า “จิก, ดอกปีใหม่”
- ถ้าชั้้นที่บุรีรัมย์ เรียกว่า “แต้วน้ำ”
- ถ้าชั้้นที่จังหวัดเลย เรียกว่า “ปุมปาม”
- ถ้าชั้้นที่สุราษฎร์ธานี เรียกว่า “คล้ายสองหู, ฝิหน่าย, มุ่นน้ำ”
- ถ้าชั้้นที่ปัตตานี เรียกว่า “อะโน”
- ถ้าชั้้นที่นราธิวาส เรียกว่า “กามมะพร้าว”

ไม้ชั้้น เป็นไม้ยืนต้น สูง ๕ - ๓๐ เมตร ใบเดี่ยวเรียงสลับ ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้ม ออกดอกเป็นช่อ มีกลิ่นหอม ดอกมี ๓ สี คือขาว เหลือง ชมพู ยามออกดอกในเดือนมกราคมต้อนรับลมหนาวสวยงามมาก ส่วนผลเป็นอาหารนก สามารถสกัดเอาน้ำมันจากผลมาใช้ในพิธีทางไสยศาสตร์ซึ่งพวกนิยมไสยใช้กัน